BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 65 0 Rs 478765 23 Rev
Sarajevo, 5.9.2023. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija, Marijane Omerčaušević kao predsjednice vijeća, Fatime Mrdović i Slavice Čindrak, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice B.D. iz M., Ul. ..., koju zastupa punomoćnik Asif Plećan, advokat iz Sarajeva, protiv tužene Raiffeisen bank d.d. BiH Sarajevo, Ulica Zmaja od Bosne bb, koju zastupa punomoćnik Alen Nakić, advokat iz Sarajeva, radi isplate potraživanja iz radnog odnosa, vrijednost spora 19.694,23 KM, odlučujući o revizijama tužiteljice i tužene protiv presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 Rs 478765 16 Rsž od 3.11.2021. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 5.9.2023. godine donio je

P R E S U D U

Revizija tužiteljice se odbacuje.

Revizija tužene se djelimično usvaja, drugostepena presuda preinačava i tužena obavezuje da tužiteljici isplati razlike plaća sa naknadom za minuli rad za period od 1.10.2013. godine do 17.4.2014. godine, i to: za mjesec oktobar 2013. godine iznos od 482,29 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.11.2013. godine do isplate; za mjesec novembar 2013. godine iznos od 476,72 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.12.2013. godine do isplate; za mjesec decembar 2013. godine iznos od 407,54 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 1.1.2014. godine; za mjesec januar 2014. godine iznos od 394,13 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 1.2.2014. godine do isplate; za mjesec februar 2014. godine iznos od 407,54 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 1.3.2014. godine do isplate; za mjesec mart 2014. godine iznos od 415,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.4.2014. godine do isplate, i za period od 1.4.2014. godine do 17.4.2014. godine iznos od 220,57 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 18.4.2014. godine do isplate, i da za tužiteljicu uplati razliku obaveznih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za period od 1.10.2013. godine do 17.4.2014. godine u iznosu od 934,59 KM. U preostalom dijelu revizija se odbija kao neosnovana.

Svaka stranka podmiruje svoje troškove postupka.

O b r a z l o ž e nj e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Sarajevu, broj 65 0 Rs 478765 14 Rs od 18.7.2016. godine u cijelosti je odbijen tužbeni zahtjev kojim je traženo da se tužena obaveže isplatiti tužiteljici razlike plaća sa naknadom za minuli rad za period od 1.10.2013. godine do 17.4.2014. godine, u ukupnom iznosu od 14.770,67 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na pojedinačne mjesečne iznose navedene u izreci te presude, da u korist tužiteljice na utvrđenu

razliku plaća kod Federalnog zavoda penzijskog i invalidskog osiguranja (PIO) izvrši uplatu obaveznih doprinosa u ukupnom iznosu od 4.923,56 KM, te da isplati tužiteljici jubilarnu nagradu u iznosu od 830,00 KM, sa zateznom zakonskom kamatom i razliku naknade za godišnji odmor za period od 1.10.2013. godine do 20.12.2014. godine u iznosu od 200,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom. Tužiteljica je obavezana da tuženoj nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 2.737,80 KM u roku od 15 dana.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Sarajevu, broj 65 0 Rs 478765 16 Rsž od 3.11.2021. godine žalba tužiteljice je djelimično uvažena i prvostepena presuda preinačena tako što je tužena obavezana tužiteljici isplatiti razliku plaće sa naknadom za minuli rad, za period od 1.10.2013. godine do 17.4.2014. godine, u ukupnom iznosu od 9.567,67 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na pojedinačne mjesečne iznose koji su navedeni u izreci drugostepene presude, i da u ime tužiteljice izvrši uplatu razlike doprinosa za penzijsko i invalidsku osiguranje Federalnom zavodu PIO za naprijed utvrđene razlike plaća, u ukupnom iznos od 3.189,23 KM, sa zakonskom zateznom kamatom. Preinačenom odlukom o troškovima postupka tužena je obavezana da tužiteljici naknadi troškove od 3.135,77 KM u roku od 15 dana. U preostalom dijelu žalba tužiteljice je odbijena kao neosnovana. Odbijen je zahtjev tužene za naknadu troškova žalbenog postupka.

Blagovremeno izjavljenim revizijama, drugostepenu presudu pobijaju i tužiteljica i tužena.

Tužiteljica pobija presudu u odbijajućem dijelu zbog pogrešne primjene materijalnog prava (člana 69. Zakona o radu FBiH) i predlaže da ovaj sud usvoji reviziju, preinači pobijanu presudu i u cijelosti usvoji tužbene zahtjeve tužiteljice za isplatu razlike plaća, naknade za godišnji odmor i jubilarne nagrade, te uplati razliku obaveznih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje tužiteljice, sve u skladu sa preciziranim tužbenim zahtjevom.

Tužena pobija presudu drugostepenog suda u dosuđujućem dijelu i predlaže da ovaj sud usvoji reviziju i preinači drugostepenu presudu tako da odbije žalbu tužiteljice, potvrdi prvostepenu presudu i obaveže tužiteljicu da tuženoj nadoknadi troškove cijelog postupka, uključujući i troškove sastava predmetne revizije u iznosu od 1.167,66 KM, ili da ukine presudu i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

Tužena je u odgovoru na reviziju tužiteljice predložila da se ista odbaci kao nedozvoljena ili odbije kao neosnovana, te da sud obaveže tužiteljicu da tuženoj naknadi troškove sastava odgovora na reviziju u iznosu od 1.053,00 KM.

Revizija tužiteljice nije dozvoljena.

Prema odredbi člana 237. stav 2. Zakona o parničnom postupku FBiH (dalje: ZPP)[1] revizija nije dozvoljena ako vrijednost pobijanog dijela pravomoćne presude ne prelazi 30.000,00 KM, a u privrednim sporovima 50.000,00 KM. Izuzetno, Vrhovni sud Federacije može dopustiti reviziju u svim predmetima ako ocijeni da bi odlučivanje po reviziji bilo od značaja za primjenu prava u drugim slučajevima (član 237. stav 3. ZPP), odnosno kada odluka o sporu zavisi od rješenja nekog materijalno-pravnog ili procesno-pravnog pitanja važnog za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

[1] „Službene novine Federacije BiH“, br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

Revizijom tužiteljice pobija se odbijajući dio pravosnažne presude koji iznosi 7.967,26 KM, iz čega proizlazi da nije ostvaren uslov za dopuštenost revizije iz člana 237. stav 2. ZPP. S obzirom da tužiteljica reviziju nije podnijela ni na osnovu odredbe člana 237. stav 3. i 4. ZPP, odnosno u istoj nije označila pravno pitanje koje je važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, reviziju tužiteljice je valjalo odbaciti kao nedopuštenu na osnovu odredbe 247. stav 1. i 2. ZPP.

Revizijom tužene osporava se dosuđujući dio pravosnažne presude u iznosu od 12.756,90 KM, koji također ne prelazi propisani imovinski cenzus, kao kriterij dopuštenosti revizije iz člana 237. stav 2. ZPP.

Međutim, tužena se u reviziji poziva na odredbu člana 237. stav 4. tačka 2. ZPP i navodi da je odluka drugostepenog suda zasnovana na pravnom shvatanju koje je suprotno shvatanju Vrhovnog suda FBiH izraženom u presudi broj 65 0 Rs 168168 13 Rev od 21.11.2014. godine, prema kojem obračun plaće prema Kolektivnom ugovoru za granu finansija (GKU)[2] na osnovu stručne spreme zaposlenika u slučaju kada u postupku nije utvrđeno kojoj grupi poslova pripadaju poslovi koje zaposlenik obavlja predstavlja pogrešnu primjenu materijalnog prava.

Revident se u reviziji pozvao i na shvatanje revizijskog suda koje je izraženo u presudi broj 65 0 Rs 367681 17 Rev od 19.9.2017. godine, prema kojem je tužitelj dužan dokazati kojoj grupi složenosti poslova pripadaju poslovi koje je obavljao u spornom periodu, jer neovisno o stručnoj spremi koju zaposlenik ima on nema pravo na isplatu razlike plaća prema odredbama člana 26. GKU ako ne dokaže i tu odlučnu činjenicu. Ukazujući na različitu praksu sudova, tuženi je predložio da ovaj sud dopusti reviziju kao izuzetnu, zbog njenog značaja za primjenu prava u drugim slučajevima, te da istu usvoji.

Ovaj sud je ocijenio da je prijedlog tužene za izuzetno dopuštanje revizije osnovan, jer se u reviziji ukazuje na nepodudarnost shvatanja na kojem je zasnovana pobijana presuda sa pravnim shvatanjem revizijskog suda u pogledu primjene parametara za obračun plaće iz člana 26. GKU, zbog čega je u cilju usaglašavanja sudske prakse potrebno razmotriti osnovanost revizijskih navoda.

Nakon što je ispitao pobijanu presudu u smislu odredbe člana 241. stav 2. ZPP, sud je ocijenio da je revizija tužene djelimično osnovana, iz slijedećih razloga:

Predmet spora u revizijskoj fazi postupka je zahtjev tužiteljice da joj tužena isplati iznos od 14.770,67 KM na ime obračuna razlike plaće i minulog rada za period od 1.10.2013. do 17.4.2014. godine, sa zateznom kamatom, uz uplatu iznosa od 4.923,56 KM na ime obračunatih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, za isti period, sve na osnovu odredbe člana 26. Kolektivnog ugovora za granu finansija.

Iz činjeničnog stanja koje su utvrdili nižestepeni sudovi proizlazi da je tužiteljica u spornom periodu bila zaposlenica tužene, na osnovu dva ugovora o radu, i to ugovora iz 2011. godine, po kojem je bila raspoređena na radno mjesto Saradnika za kontrolu zahtjeva fizičkih lica, i ugovora iz 2014. godine, kojim je bila raspoređena na poslove Saradnika za kontrolu podataka i ugovorne dokumentacije fizičkih lica. Također je utvrđeno da se u konkretnom slučaju mogu primijeniti odredbe člana 26. GKU, kojim je predviđeno da se sva radna mjesta zaposlenika u finansijskim organizacijama razvrstavaju po grupama složenosti poslova (8

[2] „Službene novine Federacije BiH“ broj 48/00

grupa), njihovoj vrsti i značaju, a utvrđeni su i minimalni koeficijenti, kao i stepen školske spreme koji je potreban za svaku grupu poslova. Odredbama GKU je predviđeno i da je prilikom zaključivanja ugovora o radu poslodavac dužan upoznati zaposlenika sa grupom složenosti poslova na koje se raspoređuje, te da se konkretna razrada poslova u okviru grupa predviđenih kolektivnim ugovorom utvrđuje pravilnikom o radu, ali ne nepovoljnije od koeficijenata utvrđenih kolektivnim ugovorom. Nije sporno da tužena svojim pravilnikom o radu nije izvršila konkretnu razradu poslova u okviru grupa poslova iz GKU. Vještačenjem po vještaku finansijske struke, koji je izvršio obračun spornih potraživanja primjenom koeficijenata 1,70; 2,50; 2,75; 3,00; 3,50 i 4,00, utvrđena je visina razlike plaće i doprinosa za treću, četvrtu, petu, šestu i sedmu grupu poslova iz GKU.

Kako je tužiteljica zahtijevala isplatu razlike plaća na osnovu GKU, to je u cilju pravilne primjene odredbe člana 26. bilo neophodno da sud utvrdi kojoj grupi složenosti poslova pripadaju poslovi koje je tužiteljica obavljala kod tužene.

Prvostepeni sud je zaključio da tužiteljica tu odlučnu činjenicu u ovom postupku nije dokazala, zbog čega je tužbeni zahtjev odbio kao neosnovan. Nasuprot shvatanju prvostepenog suda, drugostepeni sud je zaključio da je tužiteljica dokazivanjem stepena svoje stručne spreme (visoka stručna sprema – VSS), dokazala kojoj grupi složenosti poslova iz člana 26. GKU pripadaju poslovi koje je obavljala kod tužene, pa je taj sud usvojio žalbu tužiteljice i istoj dosudio potraživanja u visini koju je vještak finansijske struke obračunao primjenom koeficijenta 3,00, kao minimalnog koeficijenta predviđenog za šestu grupu složenosti poslova.

Pogrešan je zaključak drugostepenog suda da poslovi koje je tužiteljica obavljala kod tužene spadaju u šestu grupu poslova iz člana 26. GKU, jer je isti zasnovan na pogrešnoj primjeni citirane odredbe materijalnog prava, u vezi sa kojom je Vrhovni sud Federacije BiH zauzeo shvatanje da se grupa složenosti poslova ne određuje prema stručnoj spremi koju ima zaposlenik, nego prema prema stručnoj spremi koja se traži za obavljanje konkretnih poslova.

Navedeno shvatanje je izraženo u više presuda Vrhovnog suda kojima je zaposlenicima u finansijskim organizacijama dosuđena utvrđena razlika plaća ako je u ugovoru o radu bilo određeno koji stepen stručne spreme je potreban za poslove koje će obavljati, a u slučajevima kada stručna sprema za konkretne poslove ni u ugovoru nije bila određena, tužbeni zahtjevi su odbijani kao neosnovani.

U konkretnom slučaju, iz utvrđenog činjeničnog stanja proizlazi da je tužiteljica obavljala poslove za koje je potrebna visoka stručna sprema, viša stručna sprema ili srednja stručna sprema (ugovor o radu na neodređeno vrijeme od 1.5.2011. godine, a iste ili slične poslove je tužiteljica obavljala i prema ugovoru od 1.12.2014. godine). Imajući u vidu odredbu člana 26. stav 5. GKU, prema kojoj se razrada poslova u okviru grupa poslova predviđenih kolektivnim ugovorom utvrđuje pravilnikom o radu, te utvrđenu činjenicu da pravilnikom o radu tužene to pitanje nije regulisano, odredba člana 26. GPU se može pravilno primijeniti samo na način da se tužiteljici dosudi minimum prava koji je garantovan predmetnim kolektivnim ugovorom, odnosno primjenom najnižeg koeficijenta propisanog za poslove srednje stručne spreme (treća grupa), a to je koeficijent 1,70.

Isto pravno shvatanje ovaj sud je izrazio i u presudi broj 65 0 Rez 412702 23 Rev od 23.3.2023. godine, pa kako je presuda drugostepenog suda zasnovana na shvatanju koje nije podudarno sa shvatanjem revizijskog suda, radi se o pogrešnoj primjeni materijalnog prava,

zbog čega je ovaj sud je primjenom odredbe člana 250. stav 1. ZPP odlučio da djelimično usvoji reviziju tužene i preinači presudu drugostepenog suda kao u izreci.

Odluka o troškovima postupka je donesena primjenom odredbe člana 386. stav 2. ZPP u vezi sa članom 397. stav 2. ZPP. Sud je odlučio da svaka stranka podmiri svoje troškove postupka, imajući u vidu, osim djelimičnog uspjeha obje stranke u ovoj parnici, i vrstu i prirodu ovog radnog spora, kao i okolnost da je tuženi, iako je je uspio u većem omjeru, ipak dao povoda predmetnoj tužbi (kvalitativni uspjeh tužiteljice u parnici).

Predsjednica vijeća
Marijana Omerčaušević, s.r.